

श्री.जयदिप डाकरे सर श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयता - पाचवी (1 जुलै) माझा अभ्यास

Subscribe

शासनाच्या 45 दिवसांच्या ब्रीज कोर्ससोबत माझा अभ्यास PDF

शासनाच्या ब्रीज कोर्ससोबत क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयत्तेचा अभ्यासक्रम समाविष्ट

दिवस पहिला :

ब्रीज कोर्ससोबत चालू इयत्तेचा नियमित अभ्यासक्रम समाविष्ट

✚ खालील कविता वाचा व समजून घ्या.

टैम्ट
सोडवा

१.

माय मराठी!

- ऐका व म्हणा.

माय मराठी! तुझिया पायी तनमनधन मी वाहियले,
तुझिया नामी, तुझिया धामी अखंड रंगुनि राहियले.

कष्टामधली तुझीच गोडी चाखायाची मज आई,
मला आवडे तुझा विसावा, तुझीच निर्भर अंगाई.

तुझे झरे अन् तुझी पाखरे, वास तुझा जनलोक तुझा,
हवाहवासा मला वाटतो राग तुझा, संतोष तुझा.

माय मराठी! तुझिया अंकी लोळण घेते, बागडते,
तसेच अलगत तव आभाळी भरारणे मज आवडते.

तुझे चालणे, तुझे बोलणे, दाखव मजला रीत तुझी,
जे ओठी ते पोटी असली शिकवी मजला प्रीत तुझी.

तुझियासाठी गुंफित बसते मोहनमाला शब्दांची,
अर्थ साजरा, गंध लाजरा, नवलपरी पण रंगांची.

माय मराठी! तुझियासाठी वात होउनी जळते मी,
क्षणाक्षणाने कणाकणाने तुझ्या स्वरूपा मिळते मी.

- संजीवनी मराठे

कविता
पहा

✚ रोमन संख्याचिन्हे समजून घ्या.

विभाग पहिला

1. रोमन संख्याचिन्हे

गीता : या घड्याळाच्या तबकडीवर संख्यांच्या जागी वेगळीच चिन्हं दिसत आहेत.

शिक्षक : हो, अगदी बरोबर. या तबकडीवरील चिन्हं ही रोमन संख्याचिन्हं आहेत. पूर्वी युरोपमध्ये संख्यालेखनासाठी कॅपिटल रोमन अक्षरं वापरली जात होती. 1 साठी I, 5 साठी V आणि 10 साठी X ही अक्षरं संख्याचिन्हं म्हणून वापरली जात, म्हणून संख्या लिहिण्याच्या या पद्धतीला 'रोमन संख्यालेखन पद्धती' म्हणतात.

या पद्धतीत शून्यासाठी कोणतही चिन्ह वापरलं जात नव्हतं. अंकांची किंमत स्थानाप्रमाणे बदलत नव्हती. रोमन संख्याचिन्हांच्या साहाय्यानं संख्या लिहिण्यासाठी काही नियम तयार केले आहेत.

या नियमांचा आणि I, V, X या चिन्हांचा उपयोग करून 20 पर्यंतच्या संख्या कशा लिहायच्या ते पाहू.

नियम 1 : I व X यांपैकी एखादे चिन्ह दोनदा किंवा तीनदा एकापुढे एक लिहिल्यास त्यांची बेरीज करून संख्या मिळतात.

उदा., II = 1 + 1 = 2   XX = 10 + 10 = 20   III = 1 + 1 + 1 = 3

नियम 2 : I आणि X ही चिन्हे एकापुढे एक जास्तीत जास्त तीन वेळा लिहितात.

V हे चिन्ह एकापुढे एक लिहित नाहीत.

नियम 3 : I किंवा V यांपैकी एखादे चिन्ह मोठ्या संख्येच्या चिन्हाच्या उजवीकडे लिहिले, तर त्याची किंमत मोठ्या संख्येच्या चिन्हाच्या किमतीत मिळवली जाते.

उदा., VI = 5 + 1 = 6   XI = 10 + 1 = 11   XV = 10 + 5 = 15
VII = 5 + 2 = 7   XII = 10 + 2 = 12   XVI = 10 + 5 + 1 = 16
VIII = 5 + 3 = 8   XIII = 10 + 3 = 13

नियम 4 : I हे चिन्ह V किंवा X या चिन्हाच्या डावीकडे लिहिले, तर त्याची किंमत V किंवा X च्या किमतीतून वजा केली जाते, मात्र I हे चिन्ह V किंवा X च्या मागे एकापेक्षा जास्त वेळा लिहित नाहीत.

उदा., IV = 5 - 1 = 4, IX = 10 - 1 = 9

8 ही संख्या IIX अशी लिहित नाहीत.

14 व 19 या संख्या जरा वेगळा विचार करून लिहाव्या लागतात.

14 = 10 + 1 + 1 + 1 + 1; परंतु 1 साठी I हे चिन्ह जास्तीत जास्त तीन वेळाच वापरता येते, म्हणून 14 ही संख्या 10 + 4 अशी विचारात घेऊ. 4 साठी IV हे चिन्ह वापरून, 14 ही संख्या XIV अशी लिहितात. तसेच 19 ही संख्या 10 + 9 अशी विचारात घेऊन XIX अशी लिहितात.

20 पर्यंतच्या संख्या लिहिण्यासाठी प्रथम ती संख्या 10, 5 व 1 अशा गटांत विभागून, वरील नियमांनुसार रोमन संख्याचिन्हे वापरून लिहितात.

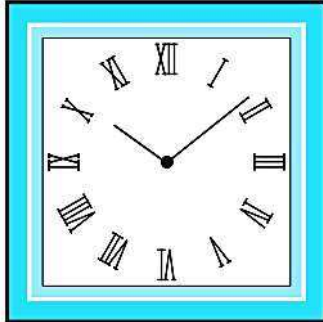
जसे, 12 = 10 + 1 + 1 = XII,   7 = 5 + 1 + 1 = VII,   18 = 10 + 5 + 3 = XVIII

Understand Roman numerals.

Part One

1. Roman Numerals

Geeta : This clock doesn't have numbers. It has some symbols instead.

Teacher : Yes, Geeta! These are Roman numerals. In Europe, in the old times, Roman capital letters were used to write numbers. That is why, they were called Roman numerals. The letter 'I' was the symbol used for 1, 'V' for 5, and 'X' for 10.

In this method, there was no symbol for zero. Also, the value of a symbol did not change with its place. There are certain rules for writing numbers using the Roman numerals. Let us see how to write 1 to 20 using these rules and the symbols I, V and X.

Rule 1 : If either of the symbols I or X is written consecutively two or three times, their sum total is the number they make.

Examples : $II = 1 + 1 = 2$ $XX = 10 + 10 = 20$ $III = 1 + 1 + 1 = 3$

Rule 2 : The symbols I or X can be repeated consecutively for a maximum of three times. The numeral V is never repeated consecutively.

Rule 3 : When either I or V is written on the right of the symbol of a bigger number, its value is added to the value of the bigger number.

Examples : $VI = 5 + 1 = 6$ $XI = 10 + 1 = 11$ $XV = 10 + 5 = 15$
 $VII = 5 + 2 = 7$ $XII = 10 + 2 = 12$ $XVI = 10 + 5 + 1 = 16$
 $VIII = 5 + 3 = 8$ $XIII = 10 + 3 = 13$

Rule 4 : When I is written on the left of V or X, then its value is subtracted from the value of V or X. However, the symbol I is not written more than once before V or X.

Examples : $IV = 5 - 1 = 4$, $IX = 10 - 1 = 9$. But, the number 8 is not written as IIX.

We have to think a little differently to write the numbers 14 and 19.

$14 = 10 + 1 + 1 + 1 + 1$. However, we do not use the symbol I consecutively more than 3 times. Hence, we shall think of the number 14 as $10 + 4$, instead. Then, using the symbol IV for 4, we write 14 as XIV. Similarly, we shall think of the number 19 as $10 + 9$ and write it as XIX.

Thus, to write the numbers from 1 to 20 in Roman numerals, we first distribute a given number into groups of 10, 5 and 1 and then apply the rules given above.

Thus, $12 = 10 + 1 + 1 = XII$, $7 = 5 + 1 + 1 = VII$, $18 = 10 + 5 + 3 = XVIII$

✚ Sing with actions. (हावभावासहित म्हणा.)

- Listen, learn and sing with actions.
ऐका, शिका आणि ही गाणी हावभावांसह म्हणा.

01

Unit One : Revision

Song 1

Good morning, good morning,
The best to you this morning!
How are you? How are you?
I hope you are feeling fine
And happy all the time!

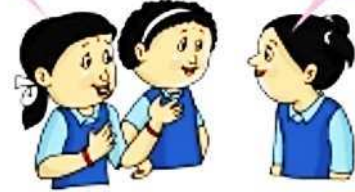
Hi!

Hi!

Hello, Minu. I'm
Riya. And this is
my friend, Sonali.

Hello.

Song 2

The more we **get** together,
Together, together,
The more we **get** together,
The happier we'll be.

For your friends are my friends
And my friends are your friends.
The more we **get** together,
The happier we'll be.

sing dance play sway

Hello.

Hello.

How are you?

I'm fine,
thank you.

ही गाणी चालीवर म्हणण्याचा सराव घ्यावा. चालीसाठी पहा : freekidsmusic.com/traditional-childrens-songs/.
चा पानावरील चित्रांत दर्शवल्याप्रमाणे संवादांचा सराव करण्यासाठी वर्गातील मुलांना मोठ्या गटात एकत्र करावे. गटात प्रत्येकाने फिरून जास्तीत जास्त मुलांशी (इंग्रजीतून) बोलण्याचा प्रयत्न करावा.

06

१. आपली पृथ्वी-आपली सूर्यमाला

मैदानात उभे राहून वर पाहिले असता आपल्याला आकाश दिसते. रात्रीच्या निरभ्र आकाशात अनेक चांदण्या दिसतात. त्या पृथ्वीपासून खूप दूरवर आहेत.

काही चांदण्या मोठ्या व ठळक दिसतात, तर काही चांदण्या लहान व अंधूक दिसतात. आपण चांदण्यांकडे जरा निरखून पाहिल्यास बऱ्याचशा चांदण्या लुकलुकताना दिसतात; पण काही चांदण्या लुकलुकत नाहीत.

आकाशातील सर्व वस्तूंना 'खगोलीय वस्तू' असे म्हणतात. चंद्र, सूर्य हे तुलनेने पृथ्वीच्या जवळ आहेत, म्हणून त्यांचा गोल आकार आपण सहज पाहू शकतो. याशिवाय इतर तारे, ग्रह हेदेखील आपण पाहतो. या सर्व खगोलीय वस्तू आहेत.

करून पहा.

साधारण एका आठवड्याच्या अंतराने दोन वेळा आकाशाचे निरीक्षण करा. हे निरीक्षण रात्रीच्या वेळी खालील मुद्द्यांच्या आधारे करा.

- खगोलीय वस्तूंचे रंग.
- त्यांचे आकार.
- त्यांच्या प्रकाशाची प्रखरता/लुकलुकणे.
- त्यांच्या स्थानातील बदल.
- दोन्ही निरीक्षणांच्या वेळी चंद्राच्या प्रकाशित भागाचे चित्र काढा आणि चंद्राचा प्रकाशित भाग रोज कसा बदलतो हे लक्षात घ्या.

शिक्षकांसाठी : आकाश निरीक्षण करण्यासाठी पालकांसह विद्यार्थ्यांना सभोवताली कमी प्रकाश, मोकळी जागा व निरभ्र आकाश असेल अशा ठिकाणी बोलवावे.

तारे : ज्या चांदण्या लुकलुकतात त्यांना तारे म्हणतात. त्यांचा प्रकाश कमी-जास्त होताना दिसतो. तारे स्वयंप्रकाशित असतात.

सूर्य हा एक तारा आहे. इतर ताऱ्यांच्या मानाने तो आपल्यापासून जवळ आहे, म्हणून तो मोठा व तेजस्वी दिसतो. त्याच्या प्रखर प्रकाशामुळे आपल्याला दिवसा चांदण्या दिसत नाहीत.

सूर्य

ग्रह : ज्या चांदण्या लुकलुकत नाहीत त्यांना ग्रह म्हणतात. ग्रहांना स्वतःचा प्रकाश नसतो. त्यांना ताऱ्यांकडून प्रकाश मिळतो. ग्रह स्वतःभोवती फिरता फिरता ताऱ्याभोवती फिरतात.

सूर्यमाला : आपली पृथ्वी हा एक ग्रह आहे. सूर्यापासून तिला प्रकाश मिळतो. ती सूर्याभोवती फिरते. त्याला पृथ्वीचे परिभ्रमण म्हणतात.

पृथ्वीशिवाय सूर्याभोवती परिभ्रमण करणारे आणखी सात ग्रह आहेत. बुध, शुक्र, मंगळ, गुरू, शनि, युरेनस, नेपच्यून अशी त्यांची नावे आहेत.

कृत्रिम उपग्रहाने टिपलेले पृथ्वीचे छायाचित्र

ध्या.

१. इतिहास म्हणजे काय ?

- १.१ इतिहास : भूतकाळातील घटनांचे ज्ञान करून देणारे शास्त्र
- १.२ इतिहासाची शास्त्रीय पद्धत
- १.३ इतिहास आणि आपण
- १.४ भूतकाळ आणि भविष्यकाळ
- १.१ इतिहास : भूतकाळातील घटनांचे ज्ञान करून देणारे शास्त्र**

गेल्या वर्षी चौथ्या इयत्तेत आपण छत्रपती शिवाजी महाराजांचे चरित्र आणि त्यांचे स्वराज्यस्थापनेचे कार्य यांचा अभ्यास केला. शिवाजी महाराजांच्या जन्मापूर्वीचा काळ म्हणजे आजपासून सुमारे चारशे वर्षांपूर्वीचा काळ. यालाच आपण चारशे वर्षे 'जुना' किंवा चारशे वर्षांपूर्वी 'होऊन गेलेला' काळ असेही म्हणू शकतो.

आपण व्यवहाराच्या सोयीसाठी काळाचे वेगवेगळ्या पद्धतीने भाग पाडत असतो.

आत्ता, थोड्या वेळापूर्वी, थोड्या वेळानंतर; किंवा आज, काल, उद्या; किंवा या वर्षी, पुढील वर्षी इत्यादी शब्दप्रयोग करताना आपल्या नकळत आपण मनातल्या मनात काळ मोजत असतो. यामध्ये 'आत्ता', 'आज', 'या वर्षी' इत्यादी शब्दांनी लक्षात येणारा काळ म्हणजे वर्तमानकाळ. 'थोड्या वेळापूर्वी', 'काल', 'गेल्या वर्षी' इत्यादी शब्द भूतकाळ दर्शवतात. 'थोड्या वेळानंतर', 'उद्या', 'पुढील वर्षी' इत्यादी शब्दांनी भविष्यकाळ समजतो. निघून गेलेला क्षण हा भूतकाळ असतो. आत्ताचा चालू क्षण हा वर्तमानकाळ असतो. भविष्यकाळ हा अजून यायचा असतो.

भूतकाळात अनेक घटना घडून गेलेल्या असतात. उदाहरणार्थ, आज आपले वय दहा वर्षे असेल, तर आपल्या जन्माची घटना भूतकाळात दहा वर्षांपूर्वी घडली, असा त्याचा अर्थ होईल. त्याचप्रमाणे दहा वर्षांनी म्हणजे

भूतकाळ
जन्मदिवस
दहा वर्षांपूर्वी

वर्तमानकाळ
आम्ही दहा वर्षांचे आहोत.
आज

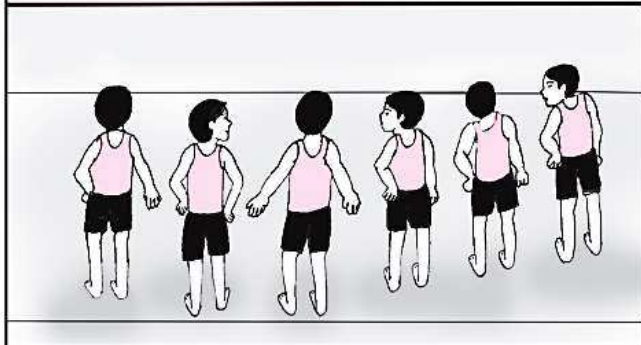
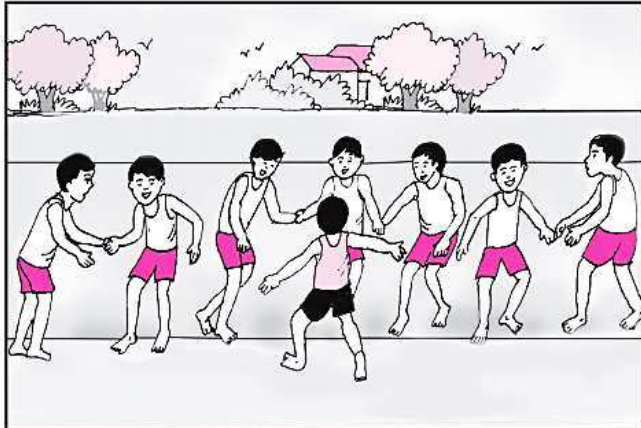
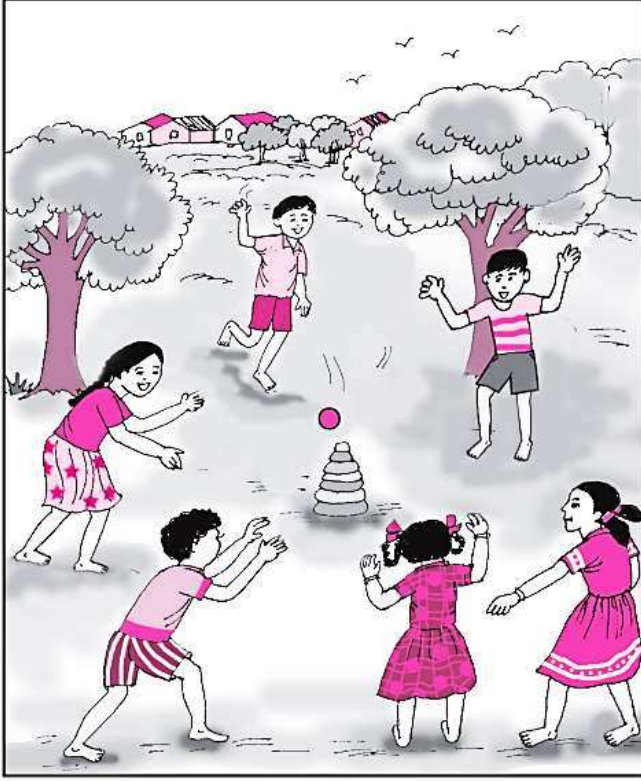

भविष्यकाळ
आम्ही वीस वर्षांचे होऊ.
दहा वर्षांनी

● पहचानो और बताओ :

✳ आओ खेलें

स्वयंमूल्यमापन चाचणी पहा खालील लिंकवर..

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

माझा ऑनलाईन अभ्यास - प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

पाचवी मराठी	पाचवी गणित	सेमी गणित	पाचवी इंग्रजी	पाचवी प.अ-1	पाचवी प.अ-2	हिंदी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून...

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा